

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

16 [i. e. 15] Similitudo de oratore & præceptis inepta ad refellendum
liberum arbi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

stant, mitius tñ peccāt q̄ tu, q̄ etiā docēs & iubes in
sanire & temere ferri. Atq; q̄ maior sit infania, hāc
temeritatē nobis pulcherrimā Ch̄ianāq; pietatē,
sobrietatē, religiosam grauitatē & salutē esse plūa
des, n̄ ita faciā⁹, irreligiosos, curiosos & uanos nos
asseris, assertionū cātus hostis, & pulchre euasisti scyl
lā, dū uitasti Charybdim. Sed huc te ppellit fiducia
ingenij tui, q̄ credis sic te posse p̄ eloquētiā oībus
ingenijs iponere, ut null⁹ queat p̄sentiscere, qd̄ alas
in aīo & qd̄ moliaris lubricis ill⁹ scriptis tuis, Deus
uero nō irrideēt, in quē nō est bonū impingere. Por
ro si hāc temeritatē nos docuisses, in poematib⁹ faci
endis, in fructib⁹ parādis, in bellis & officijs obeun
dis, aut domibus ædificādis, quanq̄ est intolerabis
lis, p̄sertim in rāto uiro, tñ aliqua uenia dignus ran
dem eras, saltē apud Ch̄ianos, q̄ temporalia conte
mnunt. At cum Ch̄ianos ipsos iubeas temerarios
operarios fieri, & in salute æterna paranda, incurio
sos esse mandas, quid possint & non possint, hoc pla
ne peccatum est uere irremissibile. Nesciunt enim
quid faciant, dum ignorant, quid & quantum poss
sunt. Ignorantes autem quid faciant, p̄nitere (si
errent) non possunt. Imp̄nitentia autem peccatū
irremissibile est. Atque huc ducit nos tua illa mode
rata Sceptica Theologia.

15 ¶ Igitur non est irreligiosum, curiosum aut
superuacaneum, sed imprimis salutare & necessari
um Ch̄iano, nosse, an uoluntas aliq̄d u⁹ nihil agat
in his, quæ p̄rinēt ad salutē. Immo ut scias, hic est car
do nostræ disputatōis, hic uersat̄ status causæ hui⁹.
Nā hoc agimus, ut disquiramus, quid nā possit lib.
arb qd̄ patiat̄, quomodo se habeat ad grām Dei.
Hæc

Hæc si ignorauerimus, prorsus nihil Chriſtianaꝝ re-
rum noſcemus, erimusq; omnibus gentibus peio-
res. Qui hoc nō ſentit, fateat ſeſe nō eē Chriſtianū.
Qui uero reprehēdit uſq; contēnit, ſciat ſeſe eē ſum-
mū Chriſtianorū hoſtē. Nam ſi ignorauero, qd, qua-
tenus & quantū ego poſſum & faciā erga Deū, pa-
rit̄ incertū & ignotū mihi erit, qd, quatenus & qn-
tum deus in me pōt & faciat, cū deus operet̄ om̄ia ī
oībus. Ignoratis uero operibus & potentia Dei, De-
um ipſum ignoro. Ignorato Deo, colere, laudare,
gratias agere, ſeruire Deo non poſſum, dū nescio,
quantū mihi tribuere, quantū deo debeo. Oportet
igit̄ certiffimā diſtinctionē habere, inter uirtutē dei
& noſtrā, inter opus dei & noſtrū, ſi uolumus pie ui-
uere. Ita uides, hoc pblema eē partē alteram totius
summæ Chriſtianaꝝ rerū, in quo pendet & peri-
clitat̄ cognitio ſui ipſius, cognitio & glia dei. Qua-
re nō eſt ferēdum in te, mi Eraſme, ut hoc noſſe irre-
ligioſum, curioſum & uanum appelles. Multa tibi
debemus. Sed pietati omnia debemus. Quin tu ipſe
totum bonum noſtrum Deo aſcribendum eē ſen-
tis, idq; aſſeris in forma tui Chriſtianiſmi. Hoc au-
tem aſſerto, certe ſimul aſſeris, dei miſericordiā ſo-
lam omnia agere & uoluntatem noſtram nihil age-
re, ſed potius pati, alioqui non totum Deo tribuet̄.
At paulo poſt, negas id aſſerere uel noſſe, eſſe religio-
ſum, pium, & ſalutare. Sed ſic loqui cogitur mēs
ſibi ipſi non conſtans, in rebus pietatis incerta &
imperita.

16 ¶ Altera pars summæ Chriſtiænæ ē. Noſſe, an
Deus cōtingēt̄ aliquid præſciat, & an oīa faciat
mus neceſſitate. Et hæc etiā irreligioſam, curioſam,
B z & u